

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*

DEVELOPMENT OF AN INTEGRATED SUPERVISORY MODEL TO
PROMOTE COMPETENCY PROACTIVE LEARNING MANAGEMENT OF
THE TEACHERS AT BAAN PUTTARAKSA SCHOOL SAKON NAKHON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

สุรัชดา ภูรับพา

Surachada Phurabpha

โรงเรียนบ้านพุทธรักษา

Ban Puttaraksa School, Thailand

E-mail: princess.devill@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยนี้มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนจำนวน 30 คน โดยใช้ แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การนิเทศแบบบูรณาการ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เกิดจากการบูรณาการการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือ วางแผน วิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จ

* Received 20 April 2021; Revised 29 April 2021; Accepted 10 May 2021

ตามจุดมุ่งหมาย 2) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้รูปแบบ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการนิเทศ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the essential information for developing an integrated supervisory model to promote the competency of proactive learning management of teachers of Baan Puttaraksa School. Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 2) to establish and examine the quality of an integrated supervisory model to promote the competency of proactive learning management of teachers at Baan Puttaraksa School. Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 3) to study the results of using the integrated supervision model. To promote the competency of the proactive learning management of the teachers of Baan Puttaraksa School Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 4) to assess the satisfaction of supervisory teachers towards the integrated supervision model to promote the competency of proactive learning management of teachers at Ban Puttaraksa School. Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, District 3, has 4 steps of research as follows: Step 1 Study the necessary basic information Step 2 Build and verify the quality of the model Step 3 Study results Pattern And step 4, assess satisfaction Sample group Teachers of 30 people by using the assessment model with a scale estimation. The data was analyzed by finding mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) The fundamental data study found that integrated supervision was a process for improving the teaching quality of teachers by using proactive learning management. Caused by integrating clinical supervision Intellectual Guided Supervision And mentoring supervisory principles, with the principles of supervisors and supervisors discussing Plan, analyze, observe, teach, take action and give feedback to achieve the goals. 2) The results of building and checking the quality of the model were appropriate at the highest

level. The knowledge and understanding of proactive learning management after promotion were significantly higher than before at the .05 level very.

Keywords: Development, Supervision Model, Proactive Learning Management

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562); (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยที่ลักษณะ การจัดการเรียนของครูในประเทศในยุคปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่นิ่ง กระตือรือร้นและคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา (Active Learner) สร้างบรรยากาศ ให้ในห้องเรียนเป็นห้องเรียนแห่งความสงสัย อยากเรียนอยากรู้ อยากหาคำตอบ (Community of Inquiry) มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์ (Creative Learning) ที่จะนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม (Innovation) การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมุ่งหวังให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากความสนใจรายบุคคล และจากการรวมตัวของผู้เรียนที่มีแรงผลักดันเป็นทีม เช่น ทีมที่มีนวัตกรรมเป็นจุดเน้น (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2559) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถตอบโจทย์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพราะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาวิชาที่เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน จนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง ดังนั้น จะกล่าว ได้ว่า ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า จากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พุทธิพิฏกุล, 2555)

การนิเทศการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศให้ทันสมัย และมีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิรูปการศึกษาในยุคศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งการนิเทศในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก เช่น ขาดแคลนอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ ศึกษานิเทศก์มีภาระมาก ทำให้ไม่มีเวลา นิเทศ การนิเทศ

ไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจ และสนับสนุน ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่พบว่า คุณภาพของเด็กยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาเหตุ มาจากการที่ครูยังขาดเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วทำให้เกิดกระบวนการคิด ที่เรียกว่า การเรียนรู้เชิงรุก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งในการประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือที่เรียกว่าการนิเทศนั้น สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศภายใน แต่เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง โดยทั่วไปไม่มีการใช้การนิเทศเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่ช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดเทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ หากผู้นิเทศใช้วิธีการที่แตกต่างกัน จะเกิดแนวทางในการนิเทศรูปแบบหลากหลาย และช่วยเหลือ ชี้แนะครูผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้หลากหลายขึ้น ช่วยเหลือ แนะนำครูให้มีภาวะทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการเรียน การสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยยึดถือหลักการดำเนินการคือ หลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครู ร่วมมือ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จากผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียน บ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่ผ่านมาพบว่า ครูผู้สอน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร้อยละ 80 มีเทคนิคในการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย แบบสาธิต ซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบเดิม ครูบางส่วนยังคงจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการท่องจำมากกว่า การต่อยอดทางความคิด เพราะครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดองค์ความรู้ นักเรียนขาดทักษะและกระบวนการคิด เป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่อาจบรรลุผลในด้านต่าง ๆ ได้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังคงให้ครูเป็นผู้ให้ความรู้มากกว่า สอดคล้องกับผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้สถานศึกษา ควรเร่งดำเนินการทบทวน ปรับแผนการเรียนการสอนภายใน (สำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556) และจากผลสำรวจของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) เมื่อปี 2557 พบว่า ครูไทย ถูกดึงเวลาจากการทำหน้าที่สอนให้ไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนจนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ซึ่งภาระงานนอกห้องเรียนดึงเวลา ของครูในประเทศไทยนอกห้องเรียน สูงถึงร้อยละ 42 (คณะกรรมการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560: น.32) ทำให้ครูไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อหรือชุดการสอนที่เหมาะสมที่จะเพิ่มการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น อาจทำให้ครูขาดความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ ขาดเทคนิคใหม่ ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่สอน และที่สำคัญคือขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ครูไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ชี้แนะและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35, 2560) ทำอย่างไรครูจึงจะจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและจนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเองควรตระหนัก และให้ความสำคัญไม่ว่าจะเป็นการติดต่อและ ร่วมมือกับนักเรียน ผู้ปกครอง ครูคนอื่นที่จะช่วยกันวางแผนและปรับปรุงการสอนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

จากหลักการแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้ตระหนักถึงการใช้รูปแบบการนิเทศที่ช่วยให้ครูผู้สอน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน จึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่ประกอบด้วยรูปแบบการนิเทศ 3 แบบ คือ การนิเทศแบบคลินิก (Clinic Supervision) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive coaching) และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้จริง และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัย ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การศึกษา รูปแบบการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ องค์ประกอบเกี่ยวกับการนิเทศ แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลที่ปรากฏในฐานข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้ จากนั้นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้ววิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่ สรุปเป็น สารสำคัญ เป็นข้อค้นพบจากการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพ ของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผู้วิจัย มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบ ขั้นที่ 2 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ ขั้นที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผู้วิจัยดำเนินการนำรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยมีการ ทดลองกับครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนบ้านพุทธรักษา และครูในศูนย์เครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 30 คน มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแบบประเมินเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย สถิติทดสอบที (t - test dependent) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผู้วิจัยนำสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การนิเทศแบบบูรณาการ เกิดจากการนิเทศ 3 แบบ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงในการสอนของครู ดังนี้ 1) การนิเทศแบบคลินิก โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษารื้อ วางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย 2) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ด้วยตนเอง มีความเป็นเลิศในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และมีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์น้อย หรือเพิ่งเริ่มทำงานให้ได้รับการพัฒนา และส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1) ได้รูปแบบการนิเทศ ที่ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประเด็นการนิเทศ กระบวนการนิเทศและการวัดผลประเมินผล เป็นเอกสารประกอบการนิเทศที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก 3) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สรุปผล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูผู้สอน

ผลการทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อน	30	10.03	1.47	26.01*	.05

หลัง	30	18.07	1.05
------	----	-------	------

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้ความเข้าใจของครูหลังการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1.	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้			
1.1	องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนสมบูรณ์	4.67	0.48	มากที่สุด
1.2	จุดประสงค์การเรียนรู้ถูกต้อง ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.67	0.48	มากที่สุด
1.3	กำหนดเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.48	มากที่สุด
1.4	กำหนดกิจกรรมเน้นการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5	กำหนดสื่อการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
1.6	กำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และหลากหลาย	4.67	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.61	0.32	มากที่สุด
2.	ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก			
2.1	ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน	4.67	0.48	มากที่สุด
2.2	จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	อธิบายเนื้อหาและยกตัวอย่างประกอบถูกต้องเข้าใจง่าย	4.67	0.48	มากที่สุด
2.4	ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.67	0.48	มากที่สุด
2.5	มีการแลกเปลี่ยน สะท้อนคิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน	4.67	0.48	มากที่สุด
2.6	บรรยากาศในชั้นเรียนเน้นความร่วมมือ มีความเป็นกัลยาณมิตร	4.67	0.48	มากที่สุด
2.7	ใช้สื่อหลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.48	มากที่สุด
2.8	ใช้สื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.48	มากที่สุด
2.9	มีการสรุปบทเรียนตามแผนและวิธีการที่หลากหลาย	4.67	0.48	มากที่สุด
2.10	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลเรียนหลายรูปแบบ	4.33	0.48	มาก
	รวม	4.67	0.43	มากที่สุด
	ภาพรวมของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.65	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายการประเมินด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า กำหนดกิจกรรมเน้นการเรียนรู้ เชิงรุก และสอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยผลการวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อ	รายการวัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ เจตคติ
1.	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.50	0.57	ดี
2.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการ และแนวทางที่น่าสนใจ เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน	4.50	0.51	ดี
3.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้	4.47	0.51	ดี
4.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากกว่าการเรียนแบบเดิม	4.47	0.51	ดี
5.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า	4.53	0.51	ดีมาก
6.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.20	0.66	ดี
7.	นักเรียนที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้คิดในสิ่งที่ปฏิบัติ ส่งผลให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจ สนุกสนาน มากขึ้น	4.33	0.61	ดี
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อนักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระที่สอน	4.13	0.57	ดี
9.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่าต่อนักเรียน	4.10	0.55	ดี
10.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นเรื่องง่าย โดยเฉพาะกับการสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่	4.07	0.52	ดี
11.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด	4.17	0.53	ดี
12.	ข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งที่ได้จัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ให้กับนักเรียน	4.23	0.50	ดี
13.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเหมาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อน	3.93	0.58	ดี
14.	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น	4.23	0.57	ดี
15.	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกกังวลใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกว่าจะทำให้ให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน	3.30	0.47	ปานกลาง
รวม		4.21	0.54	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และพบว่าเจตคติในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาการคิดระดับสูงด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในระดับดีมาก

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สรุปผล ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.56	มาก
2.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยให้ครูมีความช่วยเหลือ และร่วมมือกันมากขึ้น	4.50	0.51	มาก
3.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด ปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมาย	4.57	0.50	มากที่สุด
4.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้	4.43	0.50	มาก
5.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยให้งานแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	4.57	0.50	มากที่สุด
6.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนรู้	4.47	0.51	มาก
7.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.30	0.60	มาก
8.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่มีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น	4.57	0.50	มากที่สุด
9.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	4.77	0.43	มากที่สุด
10.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	4.57	0.50	มากที่สุด
11.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ส่งเสริมเจตคติที่ดีในการรับการนิเทศของครู	4.47	0.51	มาก
12.	การนิเทศแบบบูรณาการช่วยให้สถานศึกษาได้ทราบถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	4.50	0.51	มาก
13.	การนิเทศแบบบูรณาการช่วยให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.57	0.50	มากที่สุด
14.	การนิเทศแบบบูรณาการช่วยให้ครูวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.47	0.51	มาก
15.	การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ	4.43	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.50	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายการประเมิน พบว่า รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การนิเทศแบบบูรณาการเป็นการการนิเทศที่ส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูส่วนรายการอื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับ มากขึ้นไปทุกรายการ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

การนิเทศการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องคำนึงถึงหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่ถูกต้อง เหมาะสม เพราะการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนของนักเรียน อีกทั้ง สัจจอุทรานันท์ ได้สรุปหลักการนิเทศว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้บริหาร และผู้รับการนิเทศ เป็นการปฏิบัติงานที่มีขั้นตอน มีความต่อเนื่อง มีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย (สัจจ อุทรานันท์, 2530) นอกจากนี้ วัชร เล่าเรียนดี กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี (วัชร เล่าเรียนดี, 2550) เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความแตกต่างของครูแต่ละคนทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ การนิเทศแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเกิดจากการนิเทศ 3 แบบ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมปรับปรุงในการสอนของครู ดังนี้

1.1 การนิเทศแบบคลินิก โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษารื้อวางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

1.2 การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ด้วยตนเอง ความเป็นเลิศในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.3 การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์น้อย หรือเพิ่งเริ่มทำงานให้ได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประสิทธิภาพ

โดยมีการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ครอบคลุม มีการติดตามต่อเนื่อง อย่างเหมาะสม ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศร่วมเรียนรู้ด้วยกัน และให้คำชี้แนะอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญด้านทรัพยากร ส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสกลนคร เขต 3

2.1 การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เกิดจากการบูรณาการการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงโดยมีหลักการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือ วางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับ จนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีกระบวนการตามรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผน กำหนดทิศทาง ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ผลจากการสร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความเหมาะสมจึงได้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มาตรา 22 กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มุ่งหวังให้ผู้เรียนคิดค้นหาความรู้และคำตอบ ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการนิเทศที่เหมาะสม จะต้องอาศัยกระบวนการ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันและมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อีกทั้งการศึกษาเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาที่ สจ๊ต อุทรานันท์ ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่าสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย 5 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่า PIDRE คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (สจ๊ต อุทรานันท์, 2530)

2.2 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนแสดงออกถึงความสนใจ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามขั้นตอนต่าง ๆ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และจัดกิจกรรม

การเรียนรู้เชิงรุกได้เป็นอย่างดี เนื่องจากรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่สร้างขึ้นมีความน่าสนใจ สื่อที่ใช้ในการทดลองทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง ทั้งยังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือทำให้ครูมีความมั่นใจในรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามที่ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ได้เสนอแนวทางเพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายขึ้น (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2550)

3. การใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกันรวมถึงเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการแล้วตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และให้เชื่อมั่นในรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการว่าสามารถส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของตนเองได้จริง ซึ่งมีการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษาของ วชิรา เครือคำอ้าย ที่พบว่า หลังจาก การใช้รูปแบบการนิเทศการสอนที่พัฒนาขึ้น ครูผู้นิเทศหรือครูพี่เลี้ยงมีสมรรถนะการนิเทศที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศเพิ่มสูงขึ้น ครูผู้สอนหรือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น และมีการส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่คาดหวังเพิ่มสูงขึ้น (วชิรา เครือคำอ้าย, 2552) อีกทั้ง สุพักษ์ สมสา ที่พบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการพัฒนาเพิ่มขึ้น สมรรถนะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมจากการประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษาประเมินตนเองและประเมินโดยผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (สุพักษ์ สมสา, 2560)

4. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน จำนวน 30 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเนื่องจากว่าเมื่อครูผ่านการฝึกอบรม

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และได้รับการนิเทศจากผู้วิจัยแล้วมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้แล้วนำไปใช้ในห้องเรียนแล้วได้ผลดีตามเป้าหมายทำให้ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการมากที่สุด เป็นไปตามทฤษฎีแรงจูงใจของ (Herzberg, F. & Frederick, K, 2001) ที่กล่าวถึงความชอบและรักงาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow, A. H. & Abraham, H., 2002) ได้กล่าวถึง ลักษณะความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) ที่ไต่ระดับขึ้นจากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด อีกทั้งงานวิจัยของ แสงเดือน วงศ์สวัสดิ์ ที่นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) ระดับมากที่สุด โดยนักศึกษามีสามารถนำความรู้ไปสู่ภาคปฏิบัติได้ และมีการแจ้งวัตถุประสงค์การสอนอย่างชัดเจน ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจการวัดและประเมินผลที่มีความน่าสนใจและสนุก เข้าใจ มีการประเมินผลตามสภาพจริง และมีการแจ้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ด้านคุณลักษณะอาจารย์มีกระบวนการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สนุกสนาน (แสงเดือน วงศ์สวัสดิ์, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการนิเทศแบบบูรณาการ เกิดจากการนิเทศ 3 แบบ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมปรับปรุงในการสอนของครู ดังนี้ 1) การนิเทศแบบคลินิก 2) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา 3) การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ 1) ได้รูปแบบการนิเทศ เป็นเอกสารประกอบการนิเทศ 2) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการมีความเหมาะสมในระดับมาก 3) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ขั้นตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ ครูมีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับดีมาก ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรนำแบบนิเทศอื่น ๆ มาใช้บูรณาการเพื่อการนิเทศที่ใช้มีความหลากหลายขึ้น 2) ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร 3) ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น แอปพลิเคชัน ร่วมกับ

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 57 ก หน้า 49 - 52 (1 พฤษภาคม 2562).
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนา นวัตกรรมใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 31(2), 149 - 166.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎี และปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถาพร พงษ์ตมิกุล. (2555). คุณภาพผู้เรียนเกิดจากระบบการเรียนรู้. วารสารการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(2), 1 - 13.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา 2560. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2556). รายงาน การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนบ้านพุทธรักษา ตำบลโนนสะอาด อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรองรับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการ เรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

- สุพักษ์ สมสา. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านโคกกุง. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- แสงเดือน วงศ์สวัสดิ. (2560). กระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ห้องเรียนภูมิภาค วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. ใน รายงานวิจัย. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- Herzberg, F. & Frederick, K. (2001). Work and the nature of man. New York: World.
- Maslow, A. H. & Abraham, H. (2002). Maslow's hierarchy of needs theory. New York: McGraw - Hill.